

Πανελλήνιες 2026 Απαντήσεις

A1. Στο κείμενο, αναφέρονται τα αίτια αύξησης της υπογεννητικότητας στις σύγχρονες κοινωνίες. Οι ειδικοί την αποδίδουν σε οικονομικούς παράγοντες, αυξημένο κόστος διαβίωσης, εργασιακή αβεβαιότητα, απουσία κρατικής μέριμνας για τους γονείς, αδυναμία συνδυασμού καριέρας και οικογένειας για τις γυναίκες. Ωστόσο, το φαινόμενο ενισχύεται και από κοινωνικά αίτια, αφού, βάσει ειδικών, η υπογεννητικότητα εκφράζει τη γενικότερη υπαρξιακή ανασφάλεια και την κοινωνική ανισομέρεια της εποχής. Μάλιστα, με τη χρήση των κινητών τηλεφώνων, οι νέοι απομονώθηκαν, ενώ η ψυχική δυσφορία που βιώθουν διευρύνει την απόσταση μεταξύ των φύλων.

B1. 1. β 2. β 3. α 4. α 5. Α

B2. α.

Η τρίτη παράγραφος του κειμένου 1 αναπτύσσεται με τη μέθοδο του αιτίου- αποτελέσματος. Η αρθρογράφος, επικαλούμενη τη λογική του αναγνώστη, επιχειρεί να συνδέσει το δημογραφικό πρόβλημα με τη χρήση των έξυπνων τηλεφώνων. Το αίτιο αναφέρεται στη θεματική περίοδο της παραγράφου, είναι δηλαδή η χρήση των smartphones «έρευνα των «Financial Times» βάσει ανάλυσης δεδομένων -από δημογραφικά αρχεία έως αναζητήσεις στην Google- καταγράφει μια χρονική σύμπτωση της πιο πρόσφατης δημογραφικής κατάρρευσης σε πολλές χώρες με τη χρήση των smartphones». Στις λεπτομέρειες, διαφαίνονται τα αποτελέσματα, συγκεκριμένα, οι ψευδείς προσδοκίες, οι οποίες επιφέρουν μια γενικευμένη απομόνωση και ψυχική δυσφορία και την εμφάνιση ιδεολογικού χάσματος ανάμεσα στα δύο φύλα («έτσι, δημιουργούν... δυσφορίας», «αλλά και ένα αναδυόμενο... εκπαίδευση»).

Κύρια πρόθεση της συντάκτριας αποτελεί η ανάδειξη της αρνητικής επίδρασης της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρώπινες σχέσεις και στην έξαρση του φαινομένου της μοναξιάς. Παρουσιάζει τις επιπτώσεις της χρήσης των κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου στη δημογραφική κατάρρευση, τονίζοντας την αιτιακή τους σχέση και τη σημασία τους, ώστε τελικά να πείσει τους αναγνώστες για το ζήτημα.

β. Με τη χρήση της διαρθρωτικής λέξης «γιατί» δηλώνεται αιτιολόγηση. Ο συντάκτης καταγράφει τους λόγους, για τους οποίους δεν πρέπει να γίνεται διάκριση ανάμεσα στα νιάτα και τα γηρατειά. Υποστηρίζει πως υπάρχουν νέοι οι οποίοι είναι συντηρητικοί και υποχωρητικοί, αλλά και ηλικιωμένοι που είναι επαναστάτες και ρηξικέλευθες προσωπικότητες.

Με τη χρήση της συνδετικής λέξης «λοιπόν» ο συντάκτης καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι δυο «συγκρουόμενες πλευρές» - νέοι και ηλικιωμένοι – είναι ζωτικής σημασίας για την εξέλιξη μιας κοινωνίας αποτελώντας «πυξίδα και οδοδείκτη» ευημερίας.

B3. Στο χωρίο του κειμένου 2, με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος («Λέγεται συνήθως... συμβιβασμούς») ο συντάκτης πυκνώνει τον λόγο, προκειμένου να καταγράψει τα θετικά χαρακτηριστικά που υποστηρίζεται ότι έχουν οι νέοι. Καθιστά το ύφος κοφτό, τον λόγο γοργό, ρέων και ασθματικό, προσδίδοντας έμφαση στο πλήθος των στοιχείων αυτών.

Με το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο («Μπορούμε... προσδιορίζομε»), ο συντάκτης εντάσσει τον εαυτό του στο σύνολο όσων θεωρούν ότι οι δύο ηλικίες δεν ταυτίζονται απόλυτα με τα χαρακτηριστικά που τους αποδίδονται. Εκφράζει συλλογικότητα και καθολικότητα σχετικά με τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των δύο γενεών. Προσδίδει οικειότητα και αμεσότητα στο ύφος.

Στο απόσπασμα, Ο δοκιμιογράφος με τη συνυποδήλωση/μεταφορά αισθητοποιεί τα χαρακτηριστικά της παρόρμησης και της προόδου των νέων. Αναδεικνύεται ο ασυγκράτητος χαρακτήρας τους, η ροπή τους για εξέλιξη. Προβάλλεται η ομοιότητα της ορμητικότητας που χαρακτηρίζει τους νέους με τον καλπασμό, προκειμένου αυτή να φωτιστεί παραστατικά και να γίνει κατανοητή, ενώ το ύφος αποκτά ποιητικότητα, ζωντάνια και γλαφυρότητα. Με τα παραπάνω, μεταξύ άλλων, ο δοκιμιογράφος αποσκοπεί να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες, προκειμένου να τους πείσει για τις θέσεις του.

Γ. Το ποίημα του Ανδρέα Εμπειρικού αποτελεί μια πρόσκληση για διεκδίκηση μιας αυθεντικής ζωής και της εσωτερικής ελευθερίας μέσα από την ανθρώπινη δράση, τη βίωση των απολαύσεων, την απόρριψη του αρνητισμού και την αγωνιστική στάση. Το ποιητικό υποκείμενο σε β' πρόσωπο Προστακτικής («Χτύπα, πέταξε») απευθύνεται άμεσα σε κάθε αναγνώστη, προτρέποντάς τον να απελευθερωθεί από τη θλίψη που τον εγκλωβίζει και τον οδηγεί σε οδυνηρούς συμβιβασμούς, να αναζητήσει τη χαρά («Χτύπα...σκουπίδια»), να αποφύγει τη μιζέρια και τη πικρία («Κι όχι να πίνης ξύδι»). Με κοφτό, δεοντικό λόγο που επαναλαμβάνεται προκαλεί επιτακτικά τους δέκτες να παλέψουν για την κατάκτηση της χαράς και της ανεμελιάς («Πρέπει...να χαρής»). Χρειάζεται να απογυμνωθεί από ό,τι του προξενεί δυσφορία και να απεγκλωβιστεί από περιορισμούς και ψυχικά φορτία, απολαμβάνοντας ό,τι πραγματικά τον ικανοποιεί, όπως μεταφορικά αποδίδει το ποιητικό υποκείμενο με τρόπο γλαφυρό («να γυμνωθής»/ «να στολιστείς με αχάτη»). Κυρίως συμβουλεύει να απολαμβάνει τις χαρές της ζωής («να νιώσεις όλες τις ηδονές που σε τραβάνε»), οι οποίες προσωποποιούνται, ώστε το μήνυμα να δοθεί παραστατικά- νιώθοντας παράλληλα ανακούφιση («πρέπει να ανασάνης»)- που ζει κι απολαμβάνει τον ήλιο. Προϋπόθεση, όμως, γι' αυτό είναι να γνωρίσει σε βάθος τον εαυτό του, εκθέτοντάς τον στο φως κι έτσι με σθένος, με ψυχική και πνευματική έξαρση, χωρίς δισταγμό, να διεκδικήσει τη ζωή που του αξίζει («Μα πρώτα...το πάτημά σου»).

Προσωπικά, οι συμβουλές του ποιητικού υποκειμένου με ωθούν σε σκέψεις και με κινητοποιούν, ώστε να αναθεωρήσω τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζω την καθημερινότητα. Συγκεκριμένα, θα οπλιζόμουν με αγωνιστική διάθεση και μαχητικό πνεύμα προκειμένου να υπερβώ τα εμπόδια που θα προέκυπταν στην πορεία, τα οποία δεν θα άφηνα να με καταβάλλουν συναισθηματικά. Τελικά, «πατώντας γερά στα πόδια μου» θα είμαι σε θέση να τολμώ, ώστε να χαίρομαι στο έπακτον το δώρο της ζωής.

Δ. Α' Ζητούμενο: Υλικό από τα κείμενα: Κείμενο 1 (μοναξιά - δημογραφικό)

Για τα αίτια της μοναξιάς:

- Μείωση σταθερών διαπροσωπικών σχέσεων.
- Δυσκολία δημιουργίας οικογένειας.
- Αποδυνάμωση κοινωνικών δεσμών.
- Εξάπλωση της κοινωνικής απομόνωσης.
- Υπερβολική χρήση smartphones και μέσων κοινωνικής δικτύωσης.
- Μη ρεαλιστικές προσδοκίες για σχέσεις και προσωπική ζωή.
- Ψυχολογική δυσφορία και αίσθημα ανεπάρκειας.
- Μετατόπιση από την πραγματική στην ψηφιακή επικοινωνία

Επιπρόσθετο υλικό:

- Εντατικοί ρυθμοί ζωής
- Υπερκαταναλωτισμός
- Ανταγωνισμός, ατομικισμός, αδιαφορία για τον συνάνθρωπο
- Χάσμα γενών
- Κρίση ανθρωπιστικών αξιών / κυριαρχία ατομικού συμφέροντος και ανταγωνισμού / ηθική αλλοτρίωση / κρίση διαπροσωπικών σχέσεων
- -Όξυνση κοινωνικής παθογένειας (βία, εγκληματικότητα, παραβατικές συμπεριφορές) / επιφυλακτικότητα και φόβος για τον συνάνθρωπο / διάρρηξη των δεσμών εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης.

Β' ζητούμενο: τρόποι συνεργασίας των νέων με τους ανθρώπους τρίτης ηλικίας για να θεραπευτεί η μοναξιά

- Ανάγκη ενίσχυσης ουσιαστικών ανθρώπινων σχέσεων.
- Καταπολέμηση της κοινωνικής απομόνωσης.
- Επανενεργοποίηση κοινωνικών δικτύων αλληλεγγύης και υποστήριξης.

- Προώθηση της προσωπικής επικοινωνίας και της συμμετοχής σε συλλογικές δράσεις.
- Εθελοντική συμμετοχή των νέων σε προγράμματα στήριξης των ηλικιωμένων και
εξυπηρέτησης των καθημερινών τους αναγκών
- Προγράμματα συγκατοίκησης – συμβίωσης ηλικιωμένων και νέων
- Συνεργασία σχολείων με κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων